

Detta är SmåKom

SmåKom

- främjar samarbete mellan de små kommunerna
- sprider goda exempel från kommunala verksamheter och samarbeten
- är ett språkrör för de små kommunerna på i första hand nationell nivå

Detta gör SmåKom

SmåKom

- samlar de små kommunerna två gånger per år, till rikskonferens med stämma samt höstmöte
- sammanträffar några gånger per år med riksdagens partier för att diskutera aktuella och angelägna frågor
- påverkar statliga utredningar genom att möta utredare, delta i referensgrupper och skriva yttranden, som vi också erbjuder medlemmarna
- följer samhällsutvecklingen och informerar genom månatliga nyhetsbrev.

Prioriterade frågor

Bostadsfrågorna

I flera av de små kommunerna råder bostadsbrist. Invånare - inklusive nyanlända - behöver olika boendeformer för alla faser av livet. Svårigheter med finansiering och höga byggkostnader utgör de främsta hindren för bostadsproduktionen, men även alltför detaljerade regelverk.

SmåKom arbetar sedan flera år med att försöka visa på lösningar kring dessa frågor, allt med syfte att underlätta byggande på landsbygden. I en del kommuner finns dock fortfarande ett bostadsöverskott, som även det behöver hanteras.

Finansiering för tillväxt

Nya idéer och lösningar krävs inom finansieringsområdet, både vad gäller offentlig verksamhet och privata initiativ:

1. Såväl företag som privatpersoner har svårigheter att få krediter på grund av att marknaden ska vara styrande. SmåKom verkar för att fler fristående sparbanker etableras, men fler finansiella instrument och institutioner krävs för att säkra landsbygden behov av finansiering. I både Finland och Norge finns goda exempel på hur finansiering av bostäder kan lösas.
2. SmåKom vill särskilt påtala statens ansvar när nya uppgifter läggs på kommunerna. Finansieringsprincipen ska alltid gälla. Möjligheten till asymmetriska krav på kommunal medfinansiering bör övervägas. Staten måste väga in den samhällsekonomiska nyttan med små, väl fungerande, kommuner.

Service och statlig närvaro i hela landet

SmåKom arbetar för att offentlig och kommersiell service prövas i nya former. Småkom förordar en grundstruktur i medborgarservicen enligt Serviceutredningen (Lars Högdahl 2009:92). Förslagen i utredningen är den enklaste lösningen för att trygga landsbygdens rättmätiga behov av både offentlig och kommersiell service.

SmåKom anser att den ensidiga centraliseringen av statliga myndigheter och verk till Stockholm omedelbart måste upphöra, och att riksdagens och regeringens avsiktsförklaring om decentralisering av statliga verksamheter ska gälla.

Polisens närvaro i alla kommuner är av största vikt för medborgarnas trygghet. Rikspolischefen har uttryckt att ett av de viktigaste målen med den nyligen genomförda omorganisationen är att fler poliser ska finnas "ute på fältet". Tyvärr har detta mål inte lett till avsedd förändring. Små kommuner har i stället upplevt en lägre polisen närvaro under senare tid.

SmåKom vill också påtala vikten av att hänsyn tas till den geografiska dimensionen liksom att mål för utryckningstider sätts.

Infrastruktur för Sverige

Att vägar och järnvägar underhålls och byggs på lika villkor i hela landet är en överlevnadsfråga för landsbygden. Förmågan till finansiering, medfinansiering och förskottering får aldrig vara avgörande för om infrastruktur byggs och underhålls – utan den sammantagna samhällsnyttan. SmåKom ser positivt på en mer regionaliserad medelsfördelning än dagens centrala.

Infrastrukturen för vatten och avlopp kräver snara åtgärder i små kommuner. SmåKom bevakar frågan i samverkan med bland andra SKL och Svenskt Vatten.

SmåKom är aktiv i bredbandsfrågan genom remissyttranden, deltagande i referensgrupper och pressdebatter med mera. Vi hävdar att regeringens målsättning för bredband bör höjas till minst 100 Mbit/s för alla. Detta kräver en större andel nationell finansiering, som vi föreslår tas från infrastrukturbudgeten. Lika villkor för alla delar av landet innebär att boende och företagare på landsbygden kan erbjudas tillgång till robust digital infrastruktur till rimlig kostnad. Myndigheters regelverk för stöd måste syfta till att förenkla fiberutbyggnaden på landsbygden.

Lyckad integration - en stor möjlighet för små kommuner

För en lyckad integration krävs en god samverkan mellan regering, riksdag, statliga verk och myndigheter, länsstyrelser samt kommuner och landsting. Ett solidariskt mottagande av alla kategorier av nyanlända invandrare till samtliga kommuner i Sverige är också en förutsättning.

Det är viktigt att staten ersätter kommunerna för samtliga kostnader, såväl för investeringar som för drift. SmåKom verkar också för en bättre samordning på departementsnivå när det gäller statens krav på de små kommunerna, och att kommunerna får ett reellt inflytande redan i planeringsstadiet.

Kompetensförsörjning och utbildning

För de små kommunerna kan det vara särskilt svårt att möta behovet av specialistkompetenser. Samverkan mellan kommuner är ett sätt att till en del lösa frågan, men SmåKom konstaterar att detta kompliceras bland annat av stora landytor. Statliga belöningssystem för arbete i glesbygden kan vara en del av lösningen.

Små kommuner har ett behov av att generellt höja utbildningsnivån för att tillgodose behoven hos både näringsliv och offentlig sektor. Möjligheten att bedriva utbildning med hög kvalitet, tillräckliga resurser och hållbar ekonomi behöver förstärkas. Fjärr- och distansundervisning är betydelsefull för landsbygden, men då måste regelverken vara utformade för att kunna tillämpas kommunöverskridande.

De invandrare och flyktingar som söker sig till Sverige innebär goda möjligheter för de mindre kommunerna att trygga befolkningsutvecklingen och att klara framtidens uppdrag. Även för näringslivets framtida rekryteringsbehov behövs en mångfald av personal. Det är nödvändigt att nyanländas kompetens snabbt tas tillvara och att utbildning på alla nivåer erbjuds så snart som möjligt efter ankomst.

Strandskydd

Strandskyddsbestämmelsernas praktiska tillämpning visar tyvärr många exempel på hinder för utvecklingen i små kommuner på grund av att länsstyrelserna tolkar och tillämpar det generella regelverket på olika sätt.

Frågor om strandskydd är väsentliga för små kommuners möjligheter till utveckling. För våra kommuners attraktionsvärde är möjligheten att bygga i attraktiva strandnära lägen en av de viktigaste byggstenarna.

SmåKom förordar en än större asymmetri med lättnader i de områden som har liten, eller helt saknar, bebyggelse i strandområden.

Offentlig upphandling

SmåKom har medverkat i och följt de senaste utredningarna om upphandling. Dessa har lett till en del förändringar i lagen om offentlig upphandling, LOU.

SmåKom anser att LOU ska utformas på ett sätt som underlättar upphandlingsförfarandet, inte bara för upphandlande kommuner, utan även för små och medelstora samt lokala företags möjlighet att lämna anbud

Ännu inte medlem i SmåKom?

Medlemsavgiften är 5 000 kr per år plus 2 kr per invånare. Kommuner som nu är medlemmar finns på karta på vår webbsida under flik medlemmar.

Bild från Askersunds kommun

För mer information:

Kontakta SmåKoms sekreterare
Hilkka Eskelinen, 073-708 73 80
e-post: hilkka.eskelinen@smakom.se

Styrelsens ledamöter

finns på vår webbsida i under flik kontakt.

www.smakom.se

Ett nationellt nätverk för små kommuner
som vill förändra